

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyedévre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lap szerkesztőségéhez (IV. Lövész-utca 13. sz.) kérjük küldeni.

Budapest, 1883.

24. szám.

Junius 14.

Előfizetési felhívás

Bizalommal kérjük mélyen tisztelt olvasóinkat, kiknek előfizetésük folyó junius hó végével lejár, hogy pártfogásukkal továbbra is megtisztelni s megrendelésüket a »Katholikus Hetilap« július decemberi folyamára megújítani méltóztatnának.

A lap előfizetési ára: július-decemberre 2 frt; július-szeptemberre 1 frt. o. é. Az előfizetési pénzeket kérjük a Szent-István-Társulat igazgatóságához (Budapest, IV. Lövész-utca 13.) czimezni.

Tisztelettel kérjük továbbá a lap barátait s pártfogóit, hogy azt ismerőseik körében terjeszteni s a lapnak új előfizetőket szerezni sziveskednének.

Budapest 1883. junius 11.

Ágoston Antal

a »Kath. Hetilap« szerkesztője.

Pénteki mulatságok.

(M—y.) A katolikus anyaszentegyház bölcs törvényei között igen lényeges a böjt, illetve a pénteki megtartózkodás törvénye. Ajtatos őseink nemcsak lelkiismeretesen megtartották a pénteki megtartózkodás szabályait, de sőt régi fogadalom erejénél fogva évszázadokon át még a szombati napot is a husételektől való tartózkodásnak szentelték. Ezen utóbbi napra szóló szabály most már ugyan nem bír többé kötelező erővel, mert boldog emléktű IX. Pius pápa több rendbeli okokból, kiváltképen pedig a netáni vétkezés elkerülése okából, ezen kötelezettség alól Magyarországot fölmentette, de azért vallásos népünk, minden felmentés daczára, még most is sok helyütt megtartja. Mig azonban a köznép ragaszkodik hagyományos, ősi szokásaihoz — és ez bizonyára nemes és becsületes lelkületére, nem pedig, mint a hitetlenek gondolják, kiskorúságra mutat: addig az Istennel, egyházzal s ezek törvényeivel nem törődő czifra miveltség s felvilágosodás abban is kérkedik,

hogy megvetve a törvényt, bálokat tart a böjtben, húslakomákat, eszemiszomokat, mulatságokat rendez pénteken. Ez nekik semmi.

A trónja vesztett és életét nyomorultan befejezett francia császár, III. Napoleonak unokatestvére s utóda, az ugynevezett vörös herceg, a dicsőség napjaiban azzal vélt nagy hősiességet mutatni, hogy pénteki napokon sőt nagy-péntek napján is a keresztény katolikus világ botránykoztatásra húslakomákat rendezett és szabadkőmives hitetlen czimborái körében gúnyt üzött az egyház törvényéből. El is nyerte érte jutalmát, mert immár böjttőlhet kedve ellenére. Mintha e szomorú dicsőséget megirigyelte volna egynémely hazai jótékony egyesület is, melynek egyike éppen az iménti napokban a hét hét napja közül éppen a pénteket találta alkalmasnak arra, hogy cigányzene mellett országra szóló komédiát tartson — persze jótékony czélra.

Van is az Istennek áldása a jótékony czélra rendezett ilyen herce-hurczán! Bizvást el lehet mondani, hogyha már valaki semmibe sem veszi az anyaszentegyház törvényét, nem bír annyi érzékkel és tapintattal, hogy meggondolná, miszerint nyílt alkalmat ad a törvényszegésre, legalább ne akarja elhítni a jobb gondolkozásu emberekkel, hogy jót cselekszik az, aki a törvényt megszegi. Egyébiránt ha akarná is elhítni, valamire való ember ugy sem hiszi el.

Érteni kell az anyaszentegyház ezen törvényének fogalmát és rendeltetését. Hogy mit eszik az ember egyik napon, vagy a másik napon, az utóvégre mindegy. De az, hogy készakarva, önkénynt, nagy hivalkodás között, botránykoztatólag lábbal tiporja a katolikusok egyik lényeges törvényét, még hozzá jótékony czéltól, — az már nem mindegy; az ellen joga van a megbántott katolikus önértetnek felszólalni.

S ezen méltatlanságnak akarnak kifejezést adni e sorok is. Aki katolikus érzelmeit nem szégyenli mindenütt és mindenkor bevallani, az napjaink e szomorú jelenésétől undorral fog elfordulni és bizonyára tartózkodni fog oly humanus egyleteket pártfogolni, melyek törvényszegés- és botránkoztatással akarnak — jót tenni. A jónak egyedüli forrása az Isten; az ő malasztjaiból árad az áldás a társadalomra; aki Isten nélkül akarja a jót cselekedni, balga dolgot mivel.

A mai humanisztikus jótékony egyletek, úgy látszik, azon gazdászati elvből indulnak ki, hogy a jótékonyosság földjének termővé tételére nem kell más, csak öntözés, a többi magától jó.

Vigasztalás.

Bús szívem ha vágyik hű vigasztalásra:

Ilyet ah! nem adhat a világ...

Uj gyönyörrel új bünt halmoz egy rakásra

Férge minden üdv-virányt kirág. —

Csak oda menekszem a szent fasudárhoz.

Melyen értem függött Istenem;

Árnyas rejtekében kéj, remény sugároz

Fáradalmim' ott kipihenem. —

Ágai között dal, édes dal zeneg fel.

Igy csak Isten képes dallani,

Zengi véres ajkkal, zengi mély sebekkel.

Hű szerelmet így tud vallani!

Jézus a keresztfán, tépett húru hárfá:

Lágy sohajja egy-egy üdvmalaszt. —

Hű vigaszt csak itt lel a szegény, az árva,

Milyet ember nyelve nem fákaszt.

Hallasd oh kereszt! a vigasz égi lantját,

Hogyha végső álmod szárnya nyom;

Föld be gallyaiddal sírom enyhé hantját,

Hadd nyugodjam csendes árnyadon!

..... S. I.

Egy vértanu.

— Elbeszélés. —

C. W. után szabadon: **Dezső.**

(Folytatás.)

Sötét, komor égboltozat terült el a puszta ázsiai téltájkép fölött. Köröskörül megmérhetlen, szomorúan egyhangú vidék húzódtott, a kemény hideg tél fagyos lehellete alatt megdermedve, vigasztalanul és pusztán, mint valami tátongó töménytelen sir. Sír csend uralkodott az ólomszürke ég alatt; minden élet kihaltnak látszott, sehol egy madár, egy állat, egy fa sem.

A mérhetlen puszta síkság közepén lassan emelkedő kopár hegység állott. Ennek tövében egy nyomorult kis falu, vagyis inkább sár- és szalmából összetakolt odok halmaza, melyeket még kunyhóknak sem lehetne nevezni.

A falu hátterében emelkedő hegy hatalmas bejáratral birt, hasonlóan egy óriási sziklakapuhoz, vagy

egy kiégett vulkán töleséréhez. Szorosan a bejárat előtt állott egy ház, durván vágott czölöpökből és sárból építve, szalmával fedve s fölötté roskatag állapotban. E ház rendeltetése nagyon kérdéses lehetett volna, ha egy sor fegyverállvány és a ház előtt fel s alá járó katoná nem árulta volna el, hogy e nyomorult kunyhó katonai őrházul szolgál.

A hegy sziklakapuján keresztül hosszú, szűk és teljesen sötét tornáczba lehetett jutni, melyben a járást nagyon megnehezítette a síkamlós talaj. Itt koromsötétség uralkodott, dermesztő hideg és kellemetlen büzhűdött levegő. Minél tovább ment az ember, annál iszaposabb lett a talaj, annál áthatóbb a ragályos, nyirkos levegő. Néhány pereznyi menet után a messze távolból gyenge fény hasítá át a sötétséget s vastag, rozsdás vasrácsosat zárta el az utat.

A rácsosaton túl félkerek, tágas, barlangszerű tér húzódtott befelé, nyomorultán megvilágítva egy olajlámpa által, és dögvészes, ragályos kóroanyagokkal telítve. Ezen térség sziklafalaiba, amelyekről csak ugy csurgott az iszapos víz, egyforma kis odúk voltak vágva, néhány négyszög lábnyi területtel. Ezen czellákat egy-egy piczinke olajlámpa világítá meg némileg. A földön rothadó, nedves szalma feküdt, egy szalmazsák, rajta egy durva vászontakaró. Mint mindenütt, ugy ezen czellákban is iszonyatos, fojtó levegő uralkodott.

Aztán ismét egy hosszú, sötét tornácz következett, melyet itt-ott felaggatott olajlámpák alig birtak némileg megvilágítani. Messziről jövő tompa moraj, mint sok-sok nehéz kalapács ütése hallatszott. Néhány pillanatnyi menet után újra egy vastag vasrácsosot állta el az utat.

E rácsosot mögött egy hosszukás, kerekded, nagy és meglehetősen magas tér húzódtott. A magas boltozaton erősen elrácsoszott nagy ablakok voltak alkalmazva, s az azokon behatóló kétes nappali világosság barátság-lalanul olvadt össze az olajlámpák pislogó fényével s teirhatlanul rémes, gyászos világítást szolgáltatott, mely a szomorú képet, mely itt e rémitő térben szem elé tárult, még rettenetesebbé tette.

E tágas, földalatti üreg ágasbogas falain lehetett egy nagy csoport férfit látni, néhány százat, kik nehéz kalapácsokkal és kapákkal fejtették a kemény sziklatömeget. A munkások majdnem csak rongyokba voltak takarva, sokan közölök mezitláb, vérző lábaikkal, álltak a jéghideg, nyirkos földön. Hatalmas, elvadult szakállak köríték a férfiak halálsápadt, beteges arcvonásait; a mélyen beesett szemek félénken, lankadtan, kísértetiesen fénylettek a széles, sötétkék erekkel aláfolyt szemüregéből, míg a pillák vérvörösen voltak szegélyezve. Az emberek lihegve, nyögve és lázas sietséggel dolgoztak; ha valamelyik csak távolról mutatta, hogy egy pillanatra nyugodni akarna, máris újra munkára hajtotta őt a felügyelő durva rivalgása, melyhez vajmi sokszor szitkok és ütlegek járultak. A felügyelők durva, érzéketlen szitkain kívül nem lehetett itt egy árva szót sem hallani; csak itt-ott kiáltott fel görcsösen egyik-másik ezen sajnálatra méltó rabszolgák közül, midőn már-már roskadozott az elviselhetlen fájdalom és kimerültség túlságos terhe alatt. Lábaikon és karjaikon nehéz rabbi-lincsek esőrpöpltek. Elrongyolt ruháik át meg át vol-

tak ázva a lecsepegő víztől s a bánya jéghideg levegőjétől megdermedve.

Ez iszonyatos hely, melynek leirt részletei csak homályos, megközelítő képét adják a rideg valóságnak, egy szibériai bánya volt, az élethossziglani kényszermunkára, vagy halálra ítélt, de megkegyelmezett orosz gonosztevőknek a börtöne, s egyszersmind számos lengyel felkelőnek a börtöne, kik elég merészek valának hazaszeretőknek, vagy hitbéli állhatatosságuknak nyiltan kifejezést adni. Pihenés, megszakítás nélkül, vasár- vagy ünnepnap szünet nélkül, napról napra, évről évre dolgoznak ezek az élve eltemetett emberi lények, ezek a legrettentőbb, hajmeresztő lételek, a halálnál százszorta iszonyatosabb elődésre kárhoztatott rabszolgák, vad sietséggel, emberfölötti erőfeszítéssel kora reggeltől a legkésőbb éjjelig. Csak kétszer évenként engednek nekik kis szünetet, husvét első napján, s a »kegyelmes császár« születése napján; e két napon szabad nekik az Isten szabad egét meglátni, s a friss, meg nem döglesztett levegőt szivni; mert e két napon rövid időre a felszínre vezetik őket. Különben pedig a szegényeknek sehonnét sem mutatkozik a legkisebb reménység sem, semmi szórakozás, semmi üdülés. Keményen, embertelenül dolgozni, — dolgozni megpihenés nélkül, egész a végkimerülésig... ez a feladatuk, lassu, kínos halál a céljuk. E halált számtalanszor kívánják maguknak a szegények a rémítő hosszú nap folyamán, ez után áhítoznak szüntelenül, mint szabadító után, mely megszabadítja őket oly kinoktól, minőket alig lehet képzelni, s melyek részleteikben oly iszonyatosak, hogy minden leírást felülmulnak. Élve eltemetve lenni siri sötétségben, mely ha a mécsszerű bányalámpák által megvilágítatik, annál rémületesebb, éjjel-nappal a dögleletes, fojtó büzös levegőben, lassan ölő szokatlan örökös munkára ítéelve, legkisebb öröm, legesekélyebb remény nélkül: — lehet-e ennél iszonyatosabb, kínosabb életet képzelni?!

A munkások beteges, sápadt arcvonásain a bűntudat legkisebb nyomát sem lehetett kivenni; majdnem mindnyájan értelmiséget, műveltséget árultak el s öntudatot, hogy ártatlanul kell szenvedniök. — És valóban, a rabok legnagyobb részét lengyel nemesek voltak, kiknek hazaszeretete »lázási üzelem« volt a muszka igazságszolgáltatás szemében, s kik ide örökös száműzetésre ítéltettek, vagy halálra ítéelve, ilyen, a halálnál is kínosabb megkegyelmezést kaptak. Szomorú sorsukat bámulatraméltó bátorsággal viselték, mely, természetesen, idővel tompa egykedvűségre, érzéketlenségre változott át. Ha találkozott köztük itt-ott egy gonosztevő, úgy e rettenetes helyen a legjobb alkalma nyilt büneért bünhödni, úgy, hogy midőn őt a halál kínjaitól megszabadítá, akár mint egy angyal oly tisztán mehetett át egy jobb világba.

*

Késő este volt. — A bányában a munkások, a főfelügyelőnek messzeható szavára, félretették eszközeiket. Egy csapat katona a földalatti üregbe lépett s szuronysegezve megállott a nehéz vasrácszat előtt. A bányarabok hosszú sorban párosan kezdtek csoportosulni. A nap folyamán új csapat fegyencz érkezett volt, kiket uti fáradalmaik daczára kiméletlenül rögtön munkára hajtottak; s azért nem is ment ma a dolog oly gyorsan és rendezesen, mint máskor.

A katonatiszt, ki az őrzőjáratot vezényelte, a sorhoz lépett most, s egy rongyos jegyzékből egy számot kiáltott; a hosszú sorból egy rekedt »itt!« hangzott s egy a fegyenczek közül előállt. Erre a tiszt egy másik számot kiáltott, egy másik fegyencz állt az előbbihez. Retentő barbár rendszabály az, hogy a fegyenczeknek nem hagyják meg neveiket, hanem egy számmal jelölik meg mindegyiket, e szám alatt vezetik be a jegyzékekbe egyszer-mindenkorra s bánnak vele valóban mint valami élettelen számmal. — Mikor az első pár megvolt, következett hasonló módon a másik, és így végig; aztán az így összepárosított fegyenczeket a katonák a bányából az első és második vasrácszat közt huzódó üregbe vezették, s az ott bevágott fülkébe elhelyezték. Mindegyik ily sziklaodúba ketten tolonczoltattak be s mint valami harapós kutya, erős vaskampókra lánczoltattak. Miután valamennyi fegyencz ily módon el lett helyezve, a felügyelők a katonai őrsapat ellenőrzése mellett óriási zárrakkal, reteszekkel és lánczokkal elzárták a másik rácszatot s elhagyták a katonákkal együtt a dögleletes üreget.

Csak most merészkedtek a fegyenczek egy-egy szót szólani; bánatos fohászban, kölcsönös panaszkodás és vigasztalásban s imádságban keresni enyhülést halálig elszomorodott sziveiknek. De ezen emberek elgyengülése oly nagy volt, hogy a természet csakhamar követelte a jogát, elfeledteté velök bajaikat s szenvedéseiket, s álomba ringatá őket. Szerencse még a szegényekre, hogy dolgozniok kell, mert különben nem tudnának elaludni a rothadt, nedves szalmán, átázott ruháikban s a megméltelyezett, büzhödt levegőben.

A terjedelmes földalatti üregben nem sokára csend lőn. A levegő mintha még büzősebb és fojtóbb, az olajlámpák füstös fénye még szomorubb, barátságatlanabb lett volna. A fegyenczek nagyobb részt elhallgattak. Csak egyes czellákban sutogtak és nyögtek még: a nap folyamán érkezettek voltak azok, kiknek a ragályos gőzök elfojtották a lélekzetöket, kik a nyomorult, nedves fekhelyen nem bírtak elaludni s rémülettel ide-oda hanykolódtak. Ezek közt volt egy magas, még fiatal, erőteljes, de igen komoly kinézésű férfi. Arcza magasabb értelmiséget árult el, tekintete nyilt és nyugodt volt, nem mint egy gonosztevőé, de szerény és alázatos, ki legkisebb ellenmondás nélkül egész nap összes testi erejének megfeszítésével dolgozott s bámulatos türelemmel elszenvettede, hogy a felügyelők, jóllehet mindent megtett, a mi tőle telt, még mindig szidták és ösztökélték.

Este egy hófehér haju s elvadult őszszakálu aggastyánnal került össze egy czellába. A fekhely, ugylát-szik, neki sem volt inyére; sehogy sem találta helyét, mert könyökölve ült a szalmán s lázas, forró homlokát a hideg, nedves sziklához szorítá.

— Az orosz igazság embersége senki büntet, nemde, pajtás? kérdé keserű gúnnyal az aggastyán, miután egy ideig némán tekintett uj ismeretlen társára.

— Rémitő ez, — sóhajtott a megszólított férfi — ez a dögvészes lég, ez a rothadt fekhely, rémitő! Ez még a legerősebb testiszervezetnek is sok!

— Óh az ember megtanul mindent elviselni, — megtanul még egy szibériai bányában is élni. A gonosztevő itt időt s alkalmat nyer szenvedni, bűnhődni bűnéért. De lássa fiatal ember, ha az ember kénytelen egészen ártatlanul magát élve eltemettetni, ha egész életén át kénytelen a rémület és iszonyatosság ezen helyén tartózkodni — ártatlanul, mondom — óh ez keserű, elviselhetlen! A gonosztevő tulajdonítsa magának, hogy e helyre jött, de ha az embernek, a nélkül, hogy valamit vétett volna, itt e pokoli tömlőczben satnyulni kell, az égbe kiáltó!

— Engem nem önvétkem hoz ide, — szólta a fiatal férfi, s hangját csendes fájdalom, de egyszersmind sajátságos örömtelt árnyalat járta át. Nekem nincs miért szemrehányást tennem magamnak, s mégis egész életemet kell majd e helyen töltenem.

— Akkor hát ön egy új áldozata a muszka barbárságnak, — földi, — lengyel, mint magam is?

— Lengyel vagyok, de nem politikai vétség miatt ítélték el. Mint közönséges gonosztevőt hurczoltak ide; aljas gyilkosságot róttak föl nekem bűnül, s e miatt élethossziglani kényszermunkára ítélték el, habár ártatlan vagyok.

Az aggastyán vizsgáló tekintetet vetett szenvedőtársára, s a sötét olajlámpafénynél is olvasta a fiatal férfi komoly, nemes arcvonásain ártatlanságának boldog tudatát.

— Miért tulajdonították önnek ama büntényt? —

— Én, uram, plébános voltam a kiewi kormányzó-ság egyik falujában. Egy reggel egyik hivemet, egy jó módú fiatal gazdát, az én legjobb barátomat, agyonlőve találták a kertjében s csodálatos módon a gyanúok mind ellenem fordultak. Engem börtönre vetettek, elítéltek, bányarabságra kárhoztattak, s a mi leginkább fáj nekem, püspököm a nagy egyházi átokkal sujtott, mivel előtte sem voltam képes ártatlanságomat bebizonyítani. És mégis egészen ártatlan vagyok; sőt mi több, ismerem az igazi gyilkost, és mégis szenvednem kell.

— De hát, miért nem nevezte meg az igazi gyilkost?

— Azt nem tehettem.

— Miért nem?

— Mivel oly módon, s oly úton szereztem tudomást az ő bűnösségéről e gyilkosságban, mely nekem lehetetlenné tette őt feljelenteni. Én pap vagyok uram s papi kötelességem mindig kötelez, habár ki vagyok zárva az egyházból. Ezért lehetetlen volt nekem a tulajdonképeni gyilkost megnevezni. Kemény, ember fölötti küzdelmembe került e kötelesség teljesítése, midőn az ítéletet kihirdették előttem, mert tudtam, hogy az súlyosabb volt, mint ha halálra ítélték volna; — de, hála Istennek, kötelességérzetem győzött!

— Ön győzelme fölött örülni látszik, attól tartok, hogy e rémületes hely itt csakhamar elrontja ezen örömet.

— Tudom, mi vár itt rám — válaszolta megjegyzésre a fiatal férfi; abból, amit a szibériai bányákról hallottam, megközelítő képet alkottam magamnak; habár, mint látom, a valóság sokkal borzasztóbb e képnél. De, tudja uram, nyugodt lelkiismerettel még kövön is puhán lehet nyugodni.

— Kövön még igen, de rothadt szalmán, e pestis-levegőben nem igen kellemesen!

— Ezt is meg kell szokni, jegyzé meg a másik átszellemült, örömteljes elszántsággal. — Hisz ön mondta az imént, hogy az ember mindent megtanul, még az életet is elviselni itt e döglétes börtönben. — Én azelőtt mindig azon reményt tápláltam, hogy nem mernek engem a látszólagos gyanúok alapján elítélni, s bűnösnek kimondani de csalódtam. Nehezen esett e keserű csalódást elviselni, de mégis jobb így, a hogy történt.

— Én bámulom az ön bátor s elszánt lelkületét, de mindenesetre, ez az egyedüli eszköz és mód, hogy az ember az itteni életet elviselhetővé tegye. S e mellett mégis marad egy vigaszunk, az, hogy kínjaink nem tarthatnak sokáig. Egy esztendeje körülbelül, hogy állítólagos politikai üzemekért, melyek arra szorítottak, hogy szerencsétlen hazám iránti szeretetemből nem csináltam titkot, ide e pokoli helyre hurczoltattam. A második esztendőnek vége, remélem, de érzem is, már nem fog itt találni.

— Hát annál jobb! ha Isten úgy akarja, szólta a lelkész s kezeit mintegy imára kulcsolá. — Az a vigasz sem megvetendő, hogy kínjaink nem fognak soká tartani. Ha végére járunk itteni kínos életünknek, akkor aztán válhatunk a világtól azon boldog tudatban, hogy megtettük kötelességünket, s teljesítettük Isten akaratát, ki bizonyára kegyelmes lesz irántunk, s amit itt elszenvedünk, azt büntetésül be fogja nekünk számitani számos vétkeinkért.

(Folytatása következik.)

Diák-panasz. *)

Bizony nehéz élet, ez a diák-élet,
Csak a ki benne van, róla az beszélhet.
Örökös tanulás, írás és számolás
Reggeltől estelig tart a sok hajszolás.

Mili, centi, deci, liter, méter, kilo,
Épszámok és törtek mind tanulni való.
Hát még az a sok tan, számát alig tudom,
Borsószik a hátam, ha sorát átfutom!

Hittan, nyelvtan, számtan, természettan, vegytan,
Magyar alkotmánytan, tornászta, ásványtan,
Történelem, földrajz és a természetrajz,
Több hangu éneklés, szavalás, kézírás.

Gyakorlatok otthon és az iskolában,
Mind ezt tanulni kell Isten igazában.
Aztán a fegyelem: nyugodtan kell ülni,
A nagy figyelembe nyakig elmerülni.

No már szépen kérem, ez még is sok dolog,
De azért a diák hiába sompolyog.
Nem lehet kibujni, így kell ennek lenni,
Mert hát a törvénynek eleget kell tenni.

Okosabb is lesz hát, ha nem panaszkodunk,
Hanem a dologhoz buzgón hozzá fogunk.
Sőt én azt tanácslom, jó tanulók legyünk,
Magunk- s iskolánkért emberül kitegyünk.

Szabó Imre.

*) Szabó Imre bold. szombathelyi püspök hátrahagyott kézírataiból. Szerk.

A kártya.

— Elbeszélés. —

Magyarita Perger Lajos.
(Vége.)

Amint hazaértem, elmondtam atyádnak értekezésem eredményét. Ő az eredményt nagyon természetesen találta, s épen nem volt meglepve; mindamellett kért arra, még pedig oly rimánkodva, hogy meg kellett kérését tennem s én beszéltem a leánynyal is. Szegény leány egészen megijedt, halványan s reszketve hallgatta végig beszédemet s könyek peregetek arczán.

— Látja tehát, mi az oka ama roppant komorságának, mely őt néha elfogja.

— Ő nem rossz ember, épen nem, sőt ellenkezőleg — Mondá a leány elpirulva. Láttam, hogy hajlandó fivérem nejevé lenni.

— Fontolja meg — mondtam — mielőtt határozott feleletet adna. Én nem akarom kegyedet rá beszélni; még tanácsot sem adhatok. Csak annyit mondok, imádkozzék ájtatosan, hogy az Ur kegyelme vezesse lépését, s aztán határozzon, de úgy, hogy boldog legyen; ez az én őszinte kívánságom! Ha az ön kedves modora, önfeláldozó szeretete által elfeledtetni a multat s így enyhíti fivérem lelkiismeretének fájdalmait és visszaadja őt ismét a társadalomnak, úgy nincs földi jutalom, mely ily tettért elég lenne. Nincs talán a földön annyi könny, mely elég lenne lemosni a vért, melyet egy véletlen szerencsétlenség okozott. Hiszem, hogy az Ur megbocsájt neki, de vannak a véteknek itt a földi életben oly szomorú következményei, melyeket el kell viselnünk! Imádkozzék és gondolkozzék. Szótlanul hallgatta szavaimat Oh mily nemes lélek volt szegény anyád!

— Uram, mondtá rövid gondolkodás után. Én már határozottam. Az ön fivérének oly lényre van szüksége, kinek szive vele örül, vele sir. Abban a szerencsétlen pillanatban elhagyta őt őrangyala. Nem tartom őt gonosztevőnek, én csak azt tudom, ő szerencsétlen, hogy neki szerető részvétre van szüksége. Igen! én szeretem őt. — E szavakra sírásra fakadt. Kész lettem volna ez angyal szivü, nemesen érző nőnek lábaihoz borulni, oly boldoggá tett. Egy hónap múlva megvolt a menyegző.

Rövid szünet után folytatá elbeszélését a tisztartó. — Én elnyertem e tisztartói állást, ideköltöztem. Szüleid gyakran irtak; nyugodtan folytak napjaik. Midőn később meghalt nagyatyád, annak halála igen rossz utóhatással volt atyád kedélyére. Nem sokára panaszos levelet irt anyád, melyben elmondja, hogy férje ismét buskomorrá lőn, nagyon nyugtalanul alszik, rossz álmai vannak. Ezen időben születtél te is. A születésed fölötti öröm egyidőre elűzte atyád buskomorságát; de később ismét visszaesett abba, s gyakran oly rohamok lepték meg, hogy örültnek kellett őt tartani. Az orvos levegőváltoztatást ajánlott. Nagy fáradságba került, míg reá birtuk, hogy idejőjön hozzám. Nem gondoltuk akkor, hogy innen többé el nem megy. Mily bölcsen rendezé az isteni gondviselés, hogy az ember elől elrejté a jövőt. Midőn szüleid hozzám jöttek, akkor volt alkalmam megismerni becsét egy szerető anyai és önfeláldozó női szivnek.

Ha van nő e földön, kit angyal szivünek lehet nevezni, úgy anyád bizonyára különösen megérdemli ez elnevezést. Angyali jószág szelid mosolya játszott szüntelen ajkán, s a martirok állhatatossága vértézé föl lelkét, a reá nehezülő csapások fájdalmait ellen. Éjjel nappal, nem csüggedő szeretetteljes gondoskodással virrasztott ő atyád ágya mellett. Gyakran a legkisebb zaj, zörej, elviselhetetlenül bántotta atyádat. Szegény anyád, ha éjjel észrevette atyád nyugtalanságát, azonnal fölkel, tudakozta baját, megigazítá feje alját, imádkozott fölötte s igyekezett őt lecsendesíteni.

Végre szegény anyád is kimerült. Lelki fájdalom emésztette őt, de ő nyugodtan, panasz nélkül türt, megadással nézett a közelgő válás elé. Négy évig élet és halál között kinlódott atyád. A mint apád halálközdelme nevedett, úgy hanyatlott anyád egészsége is. A biztató remény erős támasz a lelki küzdelemben, erős volt anyád is, míg el nem tünt minden reménye. Szegény jó lélek, midőn látta, hogy minden igyekezete, minden önfeláldozása hasztalan, hogy nincs gyógyír az ég alatt, mely megorvosolhatná férjének kedélybaját, akkor megtört ő is a fájdalomnak terhe alatt. Lassu sorvadás emészté fel őt. Ő hamarabb meghalt mint atyád. Halála előbb bekövetkezett, mint gondolhattuk volna. Annak karjai között lehelé ki lelkét, kiért föláldozá ifju életét s szegény atyád alig tudta fölfogni e csapás nagyságát. Utolsó gondolata és szava is reád volt irányozva és szegény atyádra. — Szegény fiam! ki fog rajtad és atyádon könyörülni. — Haldokló szeméit reám fordítá s aggodalmas arca elhaló szelid mosolyra vált. Mintha mondtá volna: tudom már, hogy nem hagyod el őket.

Igy halt meg jó anyád. Alig tudom fölfogni, hogy élhette őt tul atyád annyi ideig. Négy évig élt még, kínos, rettenetes életet. Emlékszel-e még reá kedves öcsém? Emlékszel-e halvány beesett arczára, fájdalmas mosolyára? Te még gyermek voltál, midőn atyád meghalt. Tudom jól, hogy gyermekkorod daczára nem feledted ama végszavakat, melyekkel atyád szeméit lezárta: »Te gyétek félre a vöröst tizest.

Sirtak mind a ketten. Az én szemeim is könnybe-lábadtak, elfeledtem fáradaimaimat.

Ünnepélyes hangon folytatá beszédét a házi ur. Gondolhatod ezekután, kedves öcsém, mennyire fáj lelkemnek, ha téged szenvedélyes kártyások közé keveredni látlak.

Atyád szerencsétlen esetének emléke tartson távol a kártyajátéktól.

Sokat szenvedett atyád, önfeláldozó jó anyád emlékére, irántam való szeretetedre s mindenre, a mi előtted szent, kérlek, igérd meg, hogy többé nem fogsz kártyázni.

A fiatal ember zokogott.

— Oh Istenem! Istenem! Oly gonosznak tart kedves nagybátyám, hogy ezek után még ígéretet is kelene tennem? . . . Könyekbe fojtá szavait.

— Bocsáss meg kedves öcsém — mondtá az öreg ur, megindulástól elfojtott hangon — bocsásd meg aggodalmaim; de megölt volna a fájdalom, ha te is kártyás emberré lettél volna. De hála Istennek, remélem, nincs már mitől félni.

Végighallgattam e beszédet; s szívemben őrzöm annak erkölcsi tanulságát.

Reggel megköszöntem a tisztartó vendégszeretetét s tapasztalatban gazdagodva folytattam utamat.

T Á R C Z A.

A színművészet.

A katolika egyház a művészet minden ágát az istenitiszteletbe szötte, gyermekéül fogadta, nevelte; de e nevelt gyermekek ma már hálátlanul fordulnak el tőle, s legellenségesebb indulattal lép föl nevelő anyja ellen Thália, oly annyira, hogy most még azok is, kik műveltségökkel kérkednek, gyakran gúnyos mosolylyal fogadják s elfogultnak tartanak, ha a színművészetet az egyház kebelén nevedekett gyermeknek mondjuk.

A pogány rómaiak- és görögöknél a mimika, táncz és kardal az istenek ünnepeinek emelésére szolgált és az istenitiszteletnek részét képezte. Ezek folytán a pogánykor színműveinek tartalma mindig vallásos volt, s az istenek cselekedeteinek symbolikus képekben való előadását czélozva, a láthatatlan dolgok titkait a lát- és hallérzésekre való befolyás, tehát dramatikai hatás által akará fölfoghatóvá tenni. E játékok már kezdetben a pogányság szellemének megfelelőleg, nagyon érzékies jelleggel bírtak s később az erkölcsök lazulásával, az érzékies mindinkább tért foglalt bennök s így eredeti forrásuktól is igen eltértek; mindamellett a későbbi időben sem szakítottak teljesen azon köteléssel, mely a színműveket a valláshoz fűzé.

Midőn a kereszténység a magasabb lelki életet az érzékieségbe súlyedt emberiségre kiterjeszté, s a Megfeszített szeretetjelét a régi pogány templomok romjaira kitüzé; akkor sem akarta az egyház az istenitiszteletből kizárni az ájtatos szív énekeit; nem akarta elnyomni azon művészi törekvéseket, a melyek az emberi lélek képeit, az ecset vagy véső, vagy dramatikai megjelenítés által, kifejezni igyekeztek. A kereszténység a régi pogány ünnepeknek s azok színjátékainak tárgyául keresztény eszméket adott, s az előadási módban is a nemesebb izlés és erkölcs fejlesztésére törekedett, s így tartá meg helyét a művészet a keresztény ünnepekben is.

Maga az egyházi év, mely Krisztus életének nevezetesebb eseményei szerint alakult, dramatikai megjelenítése Krisztus életének. Kiválóan drámai jellegű a nagyhéti passio-ének.

Az istenitiszteletbe a drámai elem mindig csak korlátozva vegyülhetett; hanem voltak e mellett már a régi időben is tulajdonképi színművek is, melyek többnyire egyházi férfiak által írva, azok vezetése alatt előadva lőnek, a templomok udvarain, vagy a zárdák iskoláiban s a keresztények épülését és tanítását, valamint a pogány színházak elnyomását czélozták.

Egy a IV-dik századból származó passiójáték szerzőjéül nazianzi szent Gergely állittatik. Egy író pedig 1182-ben írja Londonról, hogy ott szentjátékokat adnak elő, melyeknek tárgya a martyrok életéből van véve.

Idők folytán a színpadi műzsa, mely fiatal korában mint jámbor gyermek és szemérmes szűz viselé magát, elvilágiasodott, nem tudott ellenállni az újabb kisértésnek, lazultak az erkölcsök, ő sem elégedett meg azzal, hogy a szent dolgok közé világiakat kevert, lassan közönyös lett az előbbieket iránt, s végre féktelen gúnynyal s ördögi gyűlölettel lépett föl minden ellen, ami szent, ami vallásos. Így jutottunk oda, hogy most a világ egy félre eső zugába kell annak menni, ki a szent dolgoknak oly előadását akarja látni, a milyeneket hajdan előkelő emberek nagy fényvel eszközöl-

tek, sőt azokban a legelőkelőbb körök tagjai mint szereplő részt is vettek.

Nem kell azt felednünk, hogy az akkori nézőket a hit mély értelme és lelkesedése gyűjtötte egybe, s a szereplőket is az lelkesíté. Azon passiójátékok, melyek vidéki városokban, vándortársaságok által itt-ott előadatnak, már a helyiségnél fogva, amely illetlen élczek és trágár komikumok által, más színművek előadása alkalmával, eléggé meg van fertőzötve, nem lehetnek épületesek a közönségre. Ha a színházak hivatásukhoz hiven ma is az erkölcsnek iskolái volnának, ugy e vidéki előadások is lelki haszonnal járnának a nézőkre nézve.

Több körülmény befolyása alatt lassan elvilágiasodtak a színművek és az egész színművészet. A pogány korból fönmaradt népünnepeket az egyház mind meg nem szüntethette, sem át nem vehette, s azért azoknak egy részét, elhagyván belőlök a mi pogány és erkölcstelen volt, csupán külsőleg kötő egybe valamely szentnek nevével s ily alkalmakkor adván elő a bibliai tárgy színműveket, azok az előadási alkalom eredeti jellegénél fogva, mindinkább világi elemmel vegyültek, s így lett később a drámai előadás teljesen világi.

A színművek is, melyeknek tárgya a bibliából volt véve, nagyon könnyű átmenetet nyújtottak gyakran a világi színművekre. A bibliából is többnyire oly egyéneket állítottak elő, kik vagy egészen közönyös jelleműek voltak, vagy egyesek hibáival, mint például Judás fővénységével foglalkoztak; s míg a hibákat akarták neveltségessé tenni és így azok kerülésére ösztönözni, oda-jutottak, hogy nemcsak a hibákat, de gyakran az erényt is kigúnyolták s így erkölcstelen téré léptek.

A tiszta, nemes irányu színművek ápolói voltak sokáig a jezsuiták. Minden collégiumnak volt színháza s minden színháznak saját játéksorozata, mely magában foglalt szomorú játékot, vigjátékot, kardalokat, párbeszédet. Minden veszedelmes szenvedély ki volt zárva ezen darabokból. Rómában 1706-ik évben Jeruzsálem bevétele adták elő egy collegiumban. E darabban e bűnnek, a bűnbánatnak s kegyelemnek voltak szerepei. Granelli atya szomorujátékokat írt ily czélokra.

A növendékek néha a collégiumon kívül is játszottak; így Nagy-Lajos collégiumának növendékei egy alkalommal a nagyság kényelmetlenségeit adták elő a tuillériákban. Ily nemű színművek előadása mai is szokásos a jezsuiták collegiumaiban, ezt látjuk Kalocsán is.

A magyar irodalom története a szinköltészet hasonló eredetét s fejlődését mutatja. Az Árpádok korából nincs ily nemű emlékün. A Hunyadiak korában folyamatban voltak a mimikusok s népköltők által szerzett és előadott mysteriumok, bibliai, legendai, dramatizált történetek, melyek mindinkább gyérülvén, a 16-ik században más, rendezettebb színműveknek adtak helyet s oly közérdekeltséget keltettek, hogy írónk nem egyszer vádolták az előkelőket, hogy sokat vesztegetnek a színészetre. Ugyanazon időben lettek nálunk meghonosítva a tanodai drámák is, melyek vizsgák s ünnepélyek alkalmával a tanuló ifjak által előadattak. Mily tartalmuak s irányuak voltak azok, látjuk a fönmaradt »Theophania«, azaz isteni megjelenés című műből, melynek szerzője Szegedi Lőrincz (1575). A Theophaniában első szülők gyermekei fölött, a jámbor Abel és Szeth fölött s az engedetlen Káin fölött, a szülőknek megjelent Isten oszt itéletet, ez ugyan magában gyalró munka, de jellemzi korát, irányát illetőleg.

A 17-ik században főuraink közöl némelyek házaiknál is tartottak színészeket, s ezek történeti vagy erkölcsi darabokat adtak elő.

Irodalmunk újjászületési korában 1800—1830, ha nem is vallásos, de mindig erkölcsi irányú színművek jelentek meg, mint például Katona József Bánk Bánja.

A későbbi időben is megtartá a szinköltészet erkölcsi irányát, mint ezt tanúsítják Hugó Károlynak (1847—8) »Egy magyar király«, »Báró és Bankár« című jeles művei, melyek a közönség izlésére nemesítő hatással voltak. Idővel otthonossá lónálunk is az érzékgizgató s élvhajászatot érvényesítő új francia irány nyomorult termékeivel, amelyek a nemes izlés és erkölcs roppant hátrányára előzönlök a szinpadot. Az eredeti művek is többnyire e ledér irány felé hajlanak; a valódi comicum trivialisá lesz, s a művészet közönséges comediává aljasul.

A színművészet fejlődésére vetett futólagos tekintet is azt tanúsítja, hogy az egyház a művelődés minden eszközét fölkarolá, azokat s általok az embert művelni törekedett; gondoskodása alatt fejlődött a műveltség, de amint a művészet kivonta magát az erkölcs korlátai alól, ingadozó talajra tért s erőtlenségében eszményi magaslatra emelkedni képes nem lévén, érzékessiklandozó köznapiságban sinlödik s a nemes érzést és izlést nem fejleszti.

Ha a történelem világánál társadalmunk intézményeit vizsgáljuk, úgy azon tüneteket vehetjük észre mindenütt, amelyek az ókor hatalmas birodalmainak bukását megelőzték. A római birodalom bukását okozó élvhajászat jelét mutatja ma is azon körülmény, hogy a színművészet, hivatásához hiven, eredeti alapján nem emelkedhetik, hanem az érzékiesség terére sodortatott s onnan szennyet szór az örökbecsű tiszta erkölcsre is.

A színművészet is gyermeke az egyháznak, de hálátlansága oly nagy, hogy ma már nem ismerni rajta az anyai gondoskodás jeleit.

Perger Lajos.

RÖVID HIREK.

* **A pozsonyi aristokrata hölgyek** gyönyörű miseruhát ajándékoztak az ottani székesegyháznak. A költségeket magán adakozásokból fedezték, melyekhez a királyi család ezer forinttal járult.

* **Nagylelkű alapítvány.** Szentandrassy Lajos 6000 forintnyi tőkét ajánlott föl földhitelintézeti 5%-os kötvényekben oly czéltől, hogy annak kamataiból a kapronczai néptanító és a Kapronczán felállítandó gyermekmenhely kertésznöje kapjon segélyt. Feltételül kötötte ki, hogy a tanítónő és óvónő magyar legyen.

* **Halmi Ferencz,** a nemzeti színház elhunyt jeles tagjának özvegye és árvái fölségezésére a hirlapírói egyesület felhívást tett közzé s adakozásra szólítja föl a közönséget. Az adományok a »Hirlapírói egyesület«-hez czimzendők.

* **Országos ötvösmű-kiállítás** nyílik meg 1883. dec. 6-án s 1884. febr. hó végeig tart. Mindazok, kik azon résztvenni akarnak, jelentkezzenek ez év aug. hó 31-éig. A tárgyak pedig október hó elejéig küldendők be. Az orsz. iparművészeti muzeum, mint a közp. bizottság végrehajtó közege egyrésztől, másrésztől a vidéki bizottságok, az érdeklődőknek készségesen megadják a részletes felvilágosításokat. A kiállításra vonatkozó mindennemű közlések egyelőre az országos magy. iparművészeti muzeumhoz (Budapest sugárut 81. sz.) czimzendők.

* **Bessenyei György** költő és író sirja fölé a Kovácsi-pusztán emlékkövet emeltek, melynek leplezése kegyeletes és fényes ünnepélylyel f. hó 10-ikén ment végbe. Az ünnepélyen képviselve voltak az Akadémia, a Kiszfaludy-társaság, Bihar megye, a debreczeni főiskola, Debreczen városa, a nagyváradi jogakadémia. Ezen kívül résztvettek a környék földbirtokosai, Bessenyeinek

több rokona és számos hölgy. Az emlék fekete gránitból készült s rajta arany lant alatt következő felirat van: »Bessenyei György 1742—1811. Emelték tisztelői, 1883.« Az ünnepélyt délután a berettyó-ujfalusi városházán 120 terítékű lakoma zárta be.

* **A világ legnagyobb hidját,** mely New-Yorkot Brooklynal összeköti, Röbling János nevű magyar mérnök tervezte, s őt bízták meg az építéssel, azonban, mielőtt az építéshez hozzá fogtak, Röbling meghalt. A hid mindazáltal, minden részletében, egészen az általa kidolgozott tervek szerint épült. — **Chambord gróf** 10,000 frank szeretetfillért küldött ö Szentségének; az összeget Massimo hercegnő nyújtotta át a szent Atyának. — **Brestben** a napokban egy francia pánczélos hajót eresztettek vízre, mely nem kevesebb mint tizenöt millió frankba került s több mint nyolczezer löerejű gépe van. — **Londonban** a mult hó végén a katolikus közönségnek egy új, pompás kath. templom nyílt meg a város legszebb negyedében, Haverstochhillban. A bazilika alakban épült templomot Manning bibornok szentelte föl. — **Brixleggben** a napokban ment végbe a passió-játék s az egyszerű földművesek és munkások meglepő sikerrel játszották szerepeiket. A Stolz tanár által tervezett élőképek igen hatásosak voltak.

IRODALOM.

— Az »**Uj magyar Sion**« egyházirodalmi folyóirat májusi füzeté a következő tartalommal jelent meg: Taine és a francia forradalom, Szentimrey. — Néhány vonás Jézus társasága jogi történetéből hazánkban, Rosty Kálmán S. J. — Nyelvészet és szentírás, Halász Ágost. — Johanna papissa, Rémy Alfonz. — Irodalom és művészet. — Vegyesek.

— A Buzárovits Gusztáv esztergomi könyvkereskedő által kiadott »**Mulattató Zsebkönyvtár**« című előnyösen ismert vállalatból most kaptuk meg a 21. és 22-ik füzetet. A 21-ik füzet Szokoly Viktor »**Szinész és komédia**« cz. víg elbeszélését közli, a 22-ik füzet pedig Hevesi Józseftől »**Víg elbeszélés**« czimmel öt vidám beszélyt tartalmaz. A füzetek ára egyenkint csak 12 kr. Megszerezhető Buzárovits Gusztáv könyvkiadásában Esztergomban, valamint minden vidéki könyvtárúsnál is kapható.

MINDENFÉLE.

A leghosszabb napok Európában. A leghosszabb napot Európában Island sziget fővárosa, Reikjavik mutathatja föl: itt a nappal negyedfél hónapig tart. Azután következik Varðöhus norvégiai városka, a varangi fjord partján, hol május 21-től július hó 21-ikéig szakadatlanul nappal van. Azután jön Tornea svéd város, hol a leghosszabb nap 21½ óráig, a legrövidebb pedig 2¼ óráig tart. Pétervárott és Tobolszkban, Szibériában a leghosszabb nap 19 óráig, a legrövidebb pedig 5 óráig, Stockholmban és Upsalában a leghosszabb nap 18½ óráig, a legrövidebb pedig 5½ óráig, Berlinben és Londonban a leghosszabb nap 17½ óráig tart.

Közép-Afrika kutatói. A londoni földrajzi társaság évi közgyűlésén, lord Aberdare elnök felolvasta az érdekes jelentést a folyómatban levő földrajzi kutatásokról. A következők említhetők fel a hosszú jelentésből: Congótól északra egy fiatal, L. Lupton nevű angol nagy tavat fedezett föl. Meglehető nagy fölfedezés előtt állunk Afrika ez ismeretlen részében, hol jelenleg Junker orosz utazó tartózkodik. Congóban most nemesak a földrajzi érdek irányadó s hoz mindent mozgásba. Tudvalevőleg Stanley utolsó európai útja előtt, egy kis gőzessel, Stanley-Pooltól több száz

mértföldnyire egy apró gőzösen tette meg az utat felfelé a folyamom és a Quango közelében 75 mértföldnyi hosszú tavat fedezett föl. Ez a tó, valamint a folyam hálózata pontosan felvétellett. Az anyag nagy halmaza miatt azonban még nem volt lehetséges a kivívt eredmények közzététele. Az ülésen dr. Holub is jelen volt, ki még mindig Londonban időz és készülődik második afrikai tanulmányutjára.

NYILT TÉR.

Nyílt kérelem a főtisztelendő lelkész urakhoz.

F. hó 5 én a monori reform. egyházi elüljáróság által felkértem, miként Steinreich Lipót róm. kath. orgonaművész ur által templomjokba felállított 20 változatu orgonát, tettes Oláh Károly nagy-körösi reform. képezdei tanár ural egyetemlegesen, vegyem bírálat alá.

Számos közönség jelenlétében nyitottuk meg a bírálatot, s valóban elragadt bennünket a nagyszerű orgona külesinja, annál inkább annak remek hangja. — Az orgona a legújabb művészi kivitelű. — A sípok szépsége és tartóssága, a mechanikai gépezetek könnyűsége és csinosága, a dupla játszó asztal és változatok szépsége, a hang terjedelme s harmónikus összhangzata arra a meggyőződésre juttatott bennünket, miként a lapokban hirdetett s ajánlott orgonaművek semmi körülmények között sem hasonlíthatók ezzel össze — Mert a fent irt művész ur által készített s általunk megbírált orgona minden legkisebb része igazolja azt, hogy ő a korrekt, haladt művészet mestere és hogy az ő művében a legkisebb szög is a lelkiismeretes becsületességre mutat.

Esedezem tehát a főtisztelendő lelkészkedő papsághoz, kiknek egyházokban rosz orgona van vagy talán ujat ohajtanak készíttetni, miként bizodalmasan méltóztassanak fordulni hozzá (lakása Budapest VII. szöveg-utca 22. szám), ő a művészetnek és a becsületességnek embere, megérdemli, hogy kellő pártfogásban részesíttessék. Monor, 1883. június 6. Bobory János szakértő és bíró.

HIRDETÉSEK.

Miseruhák és egyházi szerek

gyára.

Római katolikus ritusban.

Miseruhák, dalmatikák, pluviálék, albák, rochetek, zászlók, lobogók, Monstranzok, kelyhek, ciboriumok, füstölők, lámpák, gyertyatartók, chinaprób-eba-üstből,

Pontificale-eszközök

a leggazdagabb szerelésig.

ZAMBACH ÉS GAVORA

Budapesten, vácsi-utca 17. szám.

Ő Eminentiája a bíbornok Magyarország Herceg Primásának szállítója.

Megrendelések a legrövidebb idő alatt pontosan eszközölnetnek. Nem tetsző tárgyak kicseréltetnek. 4—52

Budapesti butor-ipartársulat

Budapest, Erzsébet-tér 1. sz.
Mintán mindent magunk saját műhelyünkben készíttünk el a legjobb anyagból, annál fogva azon helyzethen vagyunk, hogy igen tisztelt megbízóinknak a lehető legjutányosabb árakat engedhetünk, saját gyártmányunk mellett a szilárd és legtartósabb munkáért tökéletes jóállatát vállalhatunk, melyet ugyan már számos éveken át fennálló jó hírnevünk is nyújt. Egyszerűnind bátorodunk az igen tisztelt közönséget, mindennemű **asztalos, kárpitos és esztergályos butorainkat** a leggyorsabb idővel a legújabb legújabb választékot nyújtó raktárunk szives megtekintésére felkérni, egyszersmint készek vagyunk árkiámitások, beszeállítások, szövetminták s berendezésekkel meggyőződemű megbízóink szives tájékozhatása végett szolgálni.

Eladás közpénz fizetés mellett.
2 ruhaszekrény, fény. díóta 30 forint felj.
1 salón asztal > 12 > >
1 kredenz > 22 > >
1 pamlag, 2 nagy- és kis > 70 > >
támlány > > >
1 pamlag, 2 nagy támlány, > 55 > >
és 4 szék > 40 > >
1 pamlag, 6 szék > > >
A garnitúra kívánatra juttatja szövet, rips, krep, gobelin, selyem, atlas, brokat, bourea, bársony, klotral vonhatókat be.
A legfinomabb háló- és ebédtermi butorokat főleg a legújabb, mint színtön-Boule butoraink is a legnagyobb választékban. — Képekkel ellátott árjegyzőinket megküldjük ingyen és bérmentve. — Vidéki megrendelések 10%-li előleg mellett pontosan teljesíttetnek. — Üsomagolási díj 4 1/2%-li.
274

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek-gyára, harang- és ércöntőde,

Budapesten, Rottenbiller-utca 66. szám,

ajánlja a magas episcopatus, egyházatyák és gondnokoknak rég fennálló és legújában a korszellem igényeinek mindenképen megfelelőleg berendezett, hazánk legnagyobb

harangöntődjét

jó csengésű, zenészi összhangu harang-csoportok és egyes harangok készítésére legfinomabb ércből.

Különösen figyelmeztet, a magas kormány által szabadalmazott vaskorondáira, és minden dörzsöléstől ment tengelygyaira, melyek által a harangok forgathatók, ennélfogva a megrepedéstől óva vannak, könnyen lödithatók, a haranglábát nem rázkódtatják, egyszersmint a hang teljes kiterjedését, mélységét és a gyors szüldéségét lehetősitik.

Költségvetések és képes árlapok kívánatra díjmentesen küldetnek.

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész-utca 13-dik szám.) — Felelős szerkesztő: Ágoston Antal.

Budapest, 1883. Nyomatott az Athenaeum r. társ. nyomdájában (Ferencziek-tere Athenaeum-épület).